

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr B. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr L. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. H. Kuiper, 's-Gravenhage; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marnelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr J. Thijss, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wiehenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 30000

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling
Voor 't Buitenland en Ned-Indië f7.50 per jaar.
Advertentie: 25 ct p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Van Kerk tot Kring... een afval III. — (Uit de Schrift: Laat ons tot Hem uitgaan! (Hebr. 13:13). — Kerkelijk Leven: Synode-instrukken XIV, Comité's van actie. Herstel der eenheid. Ethisch advies. De omvang van de tuchting. Goedkeuring. Aarzelen om ons en standvastige kinderen. Assen en de Kerkelijke Examinas. Doortasten. Nieuwe gevallen. — Pap. Wetensch. Schetsen: Over den Satan — Literatuur en Kunst: De oorzaken van de psycho-pathologische verschijnselen in de moderne romanliteratuur I. — Perschoonw. — Kerknieuws.

VAN KERK TOT KRING... EEN AFVAL.

III.

Het behoort tot de tegenstrijdigheden van onze tijd, dat tegelijk met den oproep tot gemeenschap met het verschijnsel der verbroedering zich aftekent, ook op het terrein der religie. Naast het dwepen met de katholiciteit van kerk en christendom doet zich voor het verschijnsel van de godsdienstige kringvorming. Gezien in het licht van Matth. 24:26 is dit verschijnsel als teken van vervalt te beschouwen; ook is het een eschatologisch moment, zooals het daar ter sprake komt.

In den dubbelten vorm van woestijniging (afwijking van de bestaande gemeenschap) en binnenkamerverblijft (toch weer voor de aankomst van relatie met de gemeenschap zich zelf paraat houden) vertoonen de valsehe profeten, die Christus voorzegt, een afstandspositie, die tegelijk bedoeld is, die aanstuurt op kernvorming onder dan op kerkvorming, en die het religieuze leven zegt te willen dienen door nieuwomdoop, tijdens Christus' leven op aarde werd de in deze takte gekende gemaakte beschouwing door veel factoren voorbereid. En ten slotte heeft zij vanzelf gemakkelijke aansluiting bij het menselijke hart.

Ja, het hart, vanwaar de uitgangen des levens zijn, het hart vooruit, is haastig geroed, om deze valsehe messiasen, deze pseudo-profeten, te ontvangen in den naam eens profeten. Dat hart zegt tot hen: eerder dan tot waarachtige profeten, eerder ook tot hen, dan tot den Christus Gods: wees gegroet.

Want een profeet is niet ongeëerd, dan in zijn vaderstad en in zijn huis, zoo heeft Christus gezegd. Een profeet wordt gauw geëerd; want in elk geval is de profeet een interessant verschijnsel. Maar in zijn vaderstad wordt het eerbetoen krappert, en moet het zelfs voor verguizing wijken. De vaderstad heeft den profeet „en nergens“ gezien; zij moet meer dan anderen elasticiteit van geest betoonen en oefenen, om hem de volle maat van eerbetoen te geven, als hij komt in toga. De stad, die hem heeft genoemd bij zijn bijnaam, zwijgt niet zoo heel gemakkelijk als hij wil spreken ex cathedra. Eischt hij toch, dat ze voor hem zwijgen, dan komt de breuk in de vaderstad en in het huis. Bovendien wil de vaderstad de onpartijdigheid, of beter gezegd, de boven-partijdigheid van den profeet niet. Waarachtige profeten staan boven de partijen, omdat zij spreken uit de eeuwigheid en beurtelings alle „partijen“ onder hun absolute critiek doen doorgaan; zoo kan de vaderstad den profeet niet vergeven, dat hij voor haar en haar partij en partijdigheid niet te annexeren bleek; zij wil hem het leiderschap wel aanbieden, mits hij het bedient naar het imperatief mandaat der vaderstad, die zich desnoods met hem partij tegenover heel de wereld zou willen stellen zoolang ze hem meent te kunnen verhooren tot haar eersten burger. Maar niet zoodra weigert de profeet, of juist de vaderstad werpt hem uit: die de kroon niet wilde en de troonhoffers met critiek onverschillig zake naar huis stuurde, die kan morgen juist van zijn vaderstad een „kruis hem“ tegen zich hooren roepen. Het is de tragiek van elken profeet, wiens vaderstad bekend is. Ze vragen telkens weer: is zijn vader niet bij ons, en is niet die en die zijn moeder? „Och de Christus, als hij komt, zoo zal niemand weten, vanwaar hij komt“ (Joh. 7:27).

Nu hebben valsehe profeten altijd gesproken naar den mond van Jeruzalem. Komt — in het laatste der dagen — de valsehe profetie dus tot haar hoogste activiteit, dan zal zij met zuiversten tact

haar spreken van den grond af methodisch inzetten: de valsehe profeten zorgen ervoor, dat zij geen vaderstad hebben en dat zij bij geen enkele partij behooren. Dat is het groote voordeel in hun spreken, nog voordat zij ook maar hebben gekikt. Zij zijn in de woestijn — waar is hun vaderstad? Die is er niet; alle steden kunnen zich beroepen op het groot-burgerschap van Homerus; en alle steden kunnen eveneens, zoodra straks de pseudoprofeet tot zijn eer gekomen is, hem als hun besten burger beginnen uit te roepen. Het proces is van uiterste noodwendigheid. En wat zijn ze groot... Wat zijn ze groot. Elke stad, die stand hebben wil (en in de dagen van profeten hoort men „stand“ te hebben) elke stad van stand vindt het oorbaar, zichzelf niet meer burgerlijk, maar klein-burgerlijk te noemen. Maar wie in woestijnen woont, is de groote lemand. Voor het kleinburgerschap is hij van den aanvang af bewaard gebleven. Was zijn eerste woord niet, toen de kleinburgers uit de steden zijn kemelsharen mantel gingen streelen en zijn gordel gingen kussen, was zijn eerste woord niet: patriot is uw naam, en burger van die en die stad is uw bijnaam; doch zie hier Uw leermeester, gij dwergen; zief, dat hij slechts een naam heeft, en hij heeft geen bijnaam gehad van den dag, dat hij in woestijnen was tot op dezen dag toe? Ja, zij hooren en ze staan pa! Straks kermen ze elkaar toe; wereld-burger is een naam; maar verdoling, partijmensch, richtingsman, het is maar een bijnaam. Dat zal de eschatologische verdoling zijn van de onwysgeerige, ondankbare, onhistorische, ongodelijke onder ons wel eens vernomen leuze: Christianus mihi nomen, reformatus cognomen: christen, dat is mijn naam. Maar gereformeerde — dat is maar zo'n bijnaam. De valsehe profeet is er: het knielt daar om zijn voeten. Zijn deeg wordt gekneet. Menschen zijn vaak deeg. Vooral de merk-loozen.

De valsehe profeet heeft geen vaderstad; de woestijn kweekte hem.

Dat heeft hij op alle profeten voor: ook op Jezus van Nazareth.

Ook heeft hij zijn naam uit alle partijregisters gehouden. Want hij zat in de binnenkamer. Hij heeft de partijen door zijn vensters goed bekeken, maar heeft zich aan hun waarneming onttrokken. Komt hij straks voor den dag met zijn „bezwaar tegen den geest der eeuw“, dan zullen ze hem allen willen hooren; want hij heeft nog geen enkele partij onder zijn valbijl gebracht. Echte profeten zijn vaak te eeniger tijd uit hun partij gegaan en uit een vaderstad voortgekomen; bij hen was de breuk er al, toen zij van wal staken. En de contra-partij, die tegen de door hem verlatene stond, kon hem ook niet winnen; toen staken alle stormen tegelijk tegen hem op; want zijn boven-partijdigheid werd door alle gevoeld als vijandschap tegen elke partij. Maar nu de valsehe profeet? Zie den listigard en bewonder en sidder. Als hij de aristocratische binnenkamer verlaat, dan is hij de buitenpartijdige in de oogen van de stad der klasse- en clubjes-menschen. Nu kunnen zij allen beginnen, en hij heeft zijn plan al klaar. Ze kunnen hem allen de sportulae brengen van hun vereering; want hij is het groote raadsel. De partij is iets, dat overwonnen moet worden, zoo zegt hij; en zie eens, hoe zacht zijn oogen staan. Datzelfde zei de echte profeet ook, maar die kreeg steenen er voor tot dank. Want hij wilde de partij overwinnen met eigen hand en mond.

Maar de pseudoprofeet laat ieder zich zelf overwinnen; hij is met niemand in conflict geweest tot nu toe, en daarom kunnen ze in het voornam gebeuren van zelf-overwinning zich tot hem openwerken. Zoo is hij van alle partijen de verbindingschakel. „Hij is onze vrede“, zullen ze straks ook van hem zeggen; hij is onze vrede, die deze beide (partijen) één gemaakt heeft en die den middelemuur des afscheidsels (verachtelijk zeggen ze nu; het schotje) gebroken heeft. Want groot zal de verbroedering zijn. Hij heeft geen offer gevraagd;

hij heeft geen enkel mensch gescholden; hij heeft de binnenkamer verlaten, als volwassene. En daarom heeft hij veel op Jezus Christus voor. De pseudoprofeet heeft niemand geëerd en is niemand een dwaasheid gebleken.

Waarlijk, binnenkamer en woestijn maken van zelf wie ze ingegaan is, aangenaam voor het vleesch.

Zoo zegt het de Christus, wiens eschatologische rede opgebouwd wordt uit motieven van den dag, maar des te meer vreeselijk is, en zeer vervaarlijk.

Want op mij, zegt nu wie over Christus' woorden gehogen is, op mij zijn de einden der eeuwen gekomen. Kinderkens, het is de laatste ure, zeggen alle apostelen, die liefhebben. En ik luister, en ik zie rondom. Hier gaat er een de woestijn in; en daar een in de binnenkamer. Ik hoor al de eerste leerlingen van hun privatissimum terugkomen; en hun eerste propagandaboekje levert op de eerste bladzij het motto: Christianus mihi nomen, reformatus cognomen. Men zegt, dat anderen, die ook een confessie hebben, en die ook bezitten wat men noemt een „bij-naam“, een naar omstandigheden gewijzigd boekje hebben gekregen; maar de inhoud is zakelijk gelijk. Ik hoor nog meer. Ik vernem, dat er leeraars zijn eener nieuwe dogmatiek en eener ongebouwde ethiek. Zij bezweren bij zichzelf — want zij hebben het recht er een afwijkende opinie op na te houden, en daarom is hun eigen autoriteit genoeg — dat zij niet geboren zijn in dat kleine kringetje, noch den smel dragen van gindsch kleinburgerlijk stadje. Ze zijn ook zeer bezwaard over den geest der eeuw. Tot hem komen alle partijen; want ze hebben — en 't is gracieus — ze hebben geen vaderstad. Hensch, een profeet is niet ongeëerd, tenzij op één conditie: de vaderstad. Die conditie bestaat hier niet. En ik zie, dat er privatissima komen, binnenkamersvroomheid, die in den naam des Heiligen Geestes zich boven alle partijen verheffen willen. En ik ben zeer bang; want de dag des Heeren zal komen als een dief in den nacht en mijn Meester noemt geveinsd, ook mij, als ik niet zie de teekenen der tijden. Het teeken ook van woestijn en binnenkamer.

En straks daal ik in mijn overweging van de parousie-prediking van mijn hoogsten Profeet tot den grond van alle zondig menschenhart af; en ik weet het nu: daar is nog een reden, waarom het HART zoo graag verwelkomt den profeet uit woestijn en binnenkamer.

Want deze valsehe profetie weet de grootste bitterheid te verzoeten, en het horrible decreet te maken tot een evangelische overreding. Hij neemt de ergernis weg.

De valsehe profeet ziet kans, om een MAN te zijn zonder hoekigheid.

Want wat is de grootste bitterheid, wat het horribel decreet, wat de hoekigheid van mijn confessionele vaderstad en mijn bijnaam-kerk? Wat is het anders dan die uitverkiezing? Men heeft mij zware teksten geleerd, als daar zijn, de strenge woorden over velen, die groepen en weinigen die uitverkoren zijn; of: over degenen, aan wie gepredikt wordt, opdat zij ziende niet zien en hoorende niet bemerken; of: over de waarheid, dat de Messias slechts aan de uitverkorenen geopenbaard zal worden. Ook zeide men mij, in mijn confessioneel-gebonden kerk; dat dit nu was het artikel, waarmee de kerk stond of viel. Het leerstuk der uitverkiezing; het hart der kerk...

Het verwonderlijke was daarbij, dat Christus het zeide op straat. En hardop.

Nu is echter hier een leeraar, die ook zegt: het is den kinderens geopenbaard. Hij brengt ook het woord „mysterie“ mee. Hij zegt ook, dat het aan wijzen en verstandigen verborgen is.

Maar zie: het ontroert hem. Hij zegt het niet op straat, maar in de woestijn. Hij roept het niet over luid, doch in de binnenkamer „fluistert hij het in het oor“. Maar in woestijnen klinken harde dingen direct zeer rationeel; het is de

stijl van de woestijn, dat hij hard is. En al wat hard is naar den stijl, ja, daar gaat de hardste hardigheid wel af; het is een reglementaire hardigheid geworden. Wie harde dingen zegt, zóó maar in het leven van de straat, zóó maar in het relatieve alle-dags-leven, zóó maar aan de voorbijgaande luisteraars, die valt met zijn stroeve uitverkiezingswoorden „zóó maar” boven op de menschen: hij ploft op ze neer; met het absolute dondert hij „zóó maar” vlak naast hun deur van louter betrekkelijkheden. Maar ga nu eens in de woestijn. Heb nu eens uw zinnen gezet op dien interessanten leeraar... Maar mensch, de woestijnang is al propaedeutische geweest. Ge hebt, om zoo te zeggen, u op de hardigheid „ingesteld”. Ge hebt niets anders verwacht, dan een leeraar te zien, met sprinkhanenvleesch tusschen de tanden en met een gordel om de lendenen. Nu is het absolute te verdragen; want gij zelf hebt u de suggestie, of beter gezegd (want ge wilt u niet ruw hooren aanspreken) ge hebt u zelf de tuchting van het absolute opgelegd. Nu wordt het niet meer. Het is óók zoo rauw niet meer. Het is vreemd, maar het is zoo: de strengste boesprediker van uw eigen vaderstad (uw confessioneel gebonden bijnamen-groepje) kon niet half zoo streng zijn als deze woestijnprediker. Van den eersten hebt gij niets, van den tweeden alles kunnen verdragen.

Hoe het kwam? Was de hardigheid der leer des leeraars handigheid geworden?

Gij zegt: het is maar de taet; het is de psychologische „instelling”.

Maar wat zegt Christus? Christus zegt, dat het wel eens wat anders kon zijn. Toen het absolute op u neerplofte, van boven, met Zijn gezag, transcendent, zoo maar in Uw relativiteit en relativismen, toen wou het u verpletteren. Maar gij wildet niet verpletterd zijn. Nu komt een ander, de woestijnprediker, en zegt u waarlijk de zelfde stroeve klanken. Neen, het is geen losbol, noch een vrije religie. Woestijnmenschen zijn strenger dan orthodoxe knikkeballen. Strenger dan menige farizeeuwache onderling. Hij heeft het pas nog kernachtig gezegd. Doch let er op: hij heeft het strenge woord, hij heeft het horribile decreet; allen vallen dat niet, maar wien het gegeven is... hij heeft dat aan u gebracht nadat gij u door uw langen woestijntocht erop ingesteld hadt. Ge moest het bij hem eerst zelf veroveren. Zoo werd het onder uw bereik gebracht; het esoterisch geheim viel nu binnen den cirkel der door u bereikbare dingen. O, hoe verschrikkelijk gij het vindt. Maar Christus schijnt te willen zeggen: dat het een verschrikking was naar den mensch, een donder uit menschenverwult en niet uit Gods open hemel. Gij hebt u zelf in verbazing gebracht — ja, over u zelf.

Ja, en aan de binnenkamer denk ik nu ook. Christus, dat is het benauwende aan Hem, Christus blijft een VERBORGENHEID, ook als hij staat midden onder de menschen. Hij heeft het onkenbare in zich, ook als hij niet in de „binnenkamer”, maar onder de dichte menschen-drommen is.

En Paulus, met dien hoogen Corinthierbrief, Paulus komt dat nog eens nader accentueeren. Paulus, in 1 Cor. 2, en elders, Paulus zegt: preek den Christus en het koninkrijk overal, tot in Spanje toe, maar — hij blijft een „verborgenheid”. Want zijn wezen is voor den natuurlijken mensch onbegrijpelijk en daarom van nature onaannemelijk. En daar komt nog bij, dat slechts de Heilige Geest door een aparte, boven-natuurlijke daad, door het inschrijven van een pneumatisch vermogen, de ziel ontvankelijk maken kan voor het geheim van Christus' woord en wet. Anders grijpt, aanvaardt, de natuurlijke mensch hem niet in der eeuwigheid.

Dit is een hard woord. Deze rede is hard. Wie kan Hem hooren?

Maar de pseudomessiasen weten, o tobber, wat maaksel gij zijt.

Daarom hebben zij hun verkondiging, naar inhoud en vorm, op u „ingesteld”.

Zij zijn in de binnenkamer — alsook in de woestijn. Maar daar in dat privaat-onderdicht, daar is altijd en vanzelf het mysterie. Het is er een esoterisch gezelschap; iedereen kan er niet bij; het is voor „ingewijden”, die met het massa-geloof niet meedoen; het „gefel” doet het immers niet?

Deze binnenkamer-verkondiging heeft dus altijd een geheim(zinnig) karakter. Zij haalt geen teere dingen overhoor met ruw gebaar. Ze spreekt met gedempte stem; van preekstoelgalmen geen sprake. Gij zijt hier vanzelf afgezonderd, van de menschen. En de eerste les liep óók hierover: dat het den kinderen geopenbaard, en den letterknechten en Schriftgeleerden verborgen was.

En het was alles waar, hebt gij gevonden.

Maar gij hebt één ding vergeten.

Gij hebt vergeten, dat Christus een verborgenheid medikte, die dat was naar den INHOUD; terwijl hier het verborgenheids-karakter van zelf reeds in den VORM der prediking ligt opgesloten. Er is gevaar, dat gij van de anderen daarbuiten afgezonderd zijt, niet naar den wortel (zooals Christus en Paulus zeggen), maar omdat uitwendig gezien, zij op straat en gij in het esoterisch gezelschap van de binnenkamer zijt. Bij uw ouden leeraar hebt gij moeten hooren, dat „vleesch en bloed” niet

reikten, en ook niet raakten, aan de „verborgenheid”. Maar hier bij den nieuwen profeet, kunt gij „vleesch en bloed” blijven, en toch de „verborgenheid” hebben; want gij zijt in de binnenkamer; gij hebt de verborgenheid zelf gemaakt. De onderscheidingen, van wien zijn ze nu? Van God, of van uzelf? Wie heeft u afgezonderd van de massa, die niet-geestelijk is? God of gij? De inhoud, of de manier van de prediking?

O mensch, let nu op en ga over die vraag niet heen. In de binnenkamer wordt er misschien niet naar gevraagd. En als het gebeurt, dan wordt u toch een tweede vraag tegelijk voorgelegd: de eene raakt dan den inhoud der mysterie-prediking, maar de ander toch ook den aristocratischen afzonderingsvorm. In de binnenkamer vragen ze minstens twee dingen. En twee vragen zijn makkelijker dan één. En drie makkelijker dan twee. En vier makkelijker dan drie. Want als de vraagstukken elkaar verdringen, elkaar openen, dan blijft ik gezond. Maar Christus vraagt maar één ding. En dat wordt benauwd. Dat maakt waanzinnig, als Hijzelf niet helpen komt. Hij vraagt u op den man af: is wat gij gehoord hebt, een verborgenheid, ALLEEN MAAR naar den INHOUD? Maakt het u een ander mensch, niet alleen in de afzonderingspose, maar ALTIJD, voor EEUWIG?

Ja, als ik voor de deur van de binnenkamer sta, de uitnodigingskaart in de hand, dan sta ik voor een crisis. Een „mysterie” wil ik wel bewaren; en een uitverkiezing ook. Maar de groote vraag is dan: of ik het mysterie zelf arrangeeren zal, dan of ik het on-der-gaan zal vanwege mijn God, ik Gods geslagene. De groote vraag is niet, OF ik iets zal gelooven, wat den man van de straat een ergernis of een dwaasheid is. Want dát wordt geleerd zoowel bij den Pseudomessias als bij den waren Christus. Maar hierover loopt de crisis: zal IK door de keuze van de binnenkamer-religie zelf scheiding maken tusschen den vreemde en mij, religieusen mensch; of zal God het doen?

En als ge nu nog even luisteren wilt: eer ge in de binnenkamer u laat introduceeren: bedenk, dat Christus u met die vraag op het lijf valt, tot schamens toe; en dat de leeraar, de messias van de binnenkamer tot nu toe het conflict met u vermeden heeft. Christus bracht het conflict bij het begin. Maar de pseudomessias, als hij er ooit toe komt, is er in ieder geval niet mee begonnen. Hij stelde geen scherpe kwesties. Hij gaf problemen; meervoud. Maar niet één vraag; enkelvoud.

Hoor, zou ook dát misschien het pseudomessiansche, het vals-christelijke wezen?

K. S.

Correctie. In het voorgaand artikel, bl. 228, regel 50 v. b. staat: kerkvorming. Bedoeld is: kernvorming.

¹⁾ Niet: buiten de richtingen.

UIT DE SCHRIFT.

Laat ons tot Hem uitgaan!

Hebr. 13:13

De brief aan de Hebreërs is vol opwekkingen. Deze Christenen uit de Joden wankelden in hun geloof en moesten daarom vermaand worden tot getrouwheid.

Zij stooten zich aan de geringheid en onaanzienlijkheid van Christus' gemeente vergeleken bij den glans van Jeruzalem's tempel.

In den Hebreërsbrief wordt daarom aangetoond, dat de schaduwen in Christus werden vervuld en dat de heerlijkheid der Nieuwe Bedeeling die van de Oude overtreft.

In het verband van bovenstaand Schriftwoord wijst de heilige schrijver op een der schaduwen die in Christus werden vervuld.

Wanneer een zondoffer werd gebracht tot verzoening van de zonde van heel het volk of van de priesters zelve, dan werd wel het bloed van het offerdier op het altaar gesprengd maar het doode aas werd buiten de legerplaats in de woestijn gebracht om daar verbrand te worden.

De zonde des volks werd als 't ware op het dier gelegd en naar buiten uitgedragen.

Zoo is ook Christus uit Jeruzalem gebannen en als zondoffer op den vloekheuvel voor Zijn volk gestorven.

Natuurlijk is er verschil.

Het offerdier werd uit de heilige plaats verdreven om de heiligheid van de legerplaats of van den tempel te kunnen bewaren en daartoe verbrand op een onheilige plaats.

Maar Jeruzalem, dat den Christus uitwerpt, wordt daardoor juist in zijn onheiligheid openbaar, terwijl Golgotha door het kruis juist wordt het altaar bij uitnemendheid.

Daarom: laat ons tot Hem uitgaan!

Christenen moeten Jeruzalem loslaten, den tempel vaarwel zeggen en niet meer aan de schaduwen hechten.

Aanvankelijk was die scheiding niet zoo scherp getrokken.

Men vierde den Sabbat naast den opstandingsdag en week niet uit den tempel.

Maar toen dit gevaarlijk werd en de werkelijkheid in de hand werkte, ja, het Christendom in zijn wezen aantastte, moest er scheiding komen.

Toen klonk de vermaning: scheidt u af, breekt met dat alles, gaat tot Christus uit buiten de legerplaats.

Voor ons is de tegenstelling een andere dan voor deze Hebreërs.

De kerk des Heeren ontwikkelde zich in tegenstelling met de wereld.

In die wereld werken ongetwijfeld krachten en gaven van Gods algemeene genade, die te waardeeren zijn en betekenis hebben voor dit leven.

Maar laat ons daardoor nimmer vergeten, dat de wereld krachtens haar beginsel nooit anders doet dan den Christus uitwerpen en Hem wederom kruisigen.

Daarom kunnen wij in de wereld geen vrede en geen kostelijke gemeenschap hebben.

Wij moeten tot Christus uitgaan.

Waar Christus wordt uitgebannen zullen wij Hem volgen.

Dit beteekent niet, dat we ons in een heilig huisje zullen opsluiten en in zelfgenoegzaamheid ons zullen koesteren.

Maar het beteekent wel, dat we moeten komen tot en niet minder leven uit een persoonlijke, welbewuste overtuiging van de principiële tegenstelling tusschen het leven der wereld en van den christen.

Die tweeheid moet ons helder voor den geest staan en ten slotte ons leven beheerschen.

Zij moet tot uiting komen in de bekeering, die óók bestaat in een breken met alles wat niet opkomt uit den wortel van den levenden Christus. Dat kan anders kosten.

Dan moeten er banden worden verbroken.

Maar de vriendschap der wereld en de vriendschap Gods kunnen niet samengaan.

Wanneer het ons te doen is om de gemeenschap met Christus; wanneer wij vóór alle dingen zoeken den Heere welbehagelijk te zijn, dan moet dikwijls heen gezegd worden op allerlei noodiging van de wereld. Dan moet herhaaldelijk afscheiding volgen en een zoeken om te komen tot opbloei van het leven uit eigen wortel.

Daarom hebben we onze christelijke scholen naast andere.

Daarom kwam heel onze christelijke levensactie op naast die der wereld.

De toekomst van ons leven ligt niet hier beneden. Wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.

Daarom dringt te meer de vermaning om alle dingen hier beneden gehate te achten om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus.

Waar wij zoeken het hemelsch Jeruzalem, kunnen de tijdelijke dingen ons niet blijvend bevredigen. Daarom, laat ons tot Christus uitgaan, altijd weer. De wereld verzakend, onze oude natuur doodend en in een godzalig leven wandelend.

Het is genade om dat te kunnen en te willen. Maar de versmaadheid van Christus biedt meerderen rijkdom dan alle schatten van de wereld.

Laat ons dan tot Hem uitgaan!

J. G. KUNST.

KERKELIJK LEVEN.

Synode-Indrukken.

XIV.

De missive van de predikanten Rullmann en Van der Vliet.

Menig schrijven kwam bij de Synode in. Het zou geen zin hebben van die alle indrukken te geven.

Voor enkele echter moeten wij een uitzondering maken.

Daarom behoort allereerst het schrijven, dat de Utrechtsche predikanten, bovengenoemd, tot de Synode richtten.

In dat schrijven gaven deze predikanten allereerst te kennen, dat zij zich ieder persoonlijk van heel harte aansloten bij de in onze Gereformeerde Kerken gangbare exegese van Gen. 2 en 3 en dus de historiciteit van het Paradijs in haar geheel en in al haar onderdeelen zonder eenig voorbehoud erkenden.

Voorts, dat zij de bedenkelijke uittalingen en de onbetamelijke gedragingen van Dr. Geelkerken te dezer zake ten strengste afkeurden.

Dan, dat zij zich ten zeerste verheugden over de klaarblijkelijke bedoeling van de Synode om te waken voor de handhaving van het ongerept gezag der Heilige Schrift.

Tot zoover liep alles goed.

Uit het gebruik van den superlatief („ten strengste”, „ten zeerste”) zou men een waardeerend, ja enthousiast slot betreffende het werk der Synode hebben verwacht.

Plotseling evenwel nam het schrijven een andere wending.

Het gaat nog wel in den superlatief door, maar keert zich tegen de Synode.

Wij citeeren:

„maar betreuren ten diepste, dat haar uitspraken ruimte laten voor de onderstelling, dat zij zich zelven

en hare uitspraken toeschrijven, waarom met den in alsnog haren dat duidel. stelt aan d. en besluite.

Over dit s. Het werd commissie.

Het conce. rapporteur.

En waar e. gehouden ka. zeven.

Of het u. deling ble. pen indruk.

Bij ons p. het wel ver.

Hoe deze. blijft ons o.

In zoover. er eenige v.

eersten onde.

Indertijd E. de brochure.

voegd — op. werd niet ge.

ten in onze. willen etter.

Nu heeft. nu nog de.

geenlei tw.

Synode veel. brochure va.

Er waren. vaststonden.

der” begon.

En dat n. werden aang.

verschijning. door de per.

algemeen ge. verliezen.

Toen dan. ing kwam.

Wie nu d. ven der pre.

aan de Syno. dat het gere.

zichte van. man is v.

Onverbid. Dr. Geelkerk.

Hij gispt. lingen”, ma.

zingen”. Van een.

thans geen. Eer valt.

de Synode. dan zij geh.

Het vroeg. stond, was.

Des te m. thans bij he.

ook bij een. Hoe kon.

denken, dat. zouden later.

en haar nits. toeschrijven.

Indien nu. of besluiten.

geven voor. van dat mis.

Maar gee. als bewijsgr.

En vruch. predikanten.

voelen.

Leest men. zoo merkt.

de Schrift z. is gekozen.

Uitdrukke. rapport uitge.

met de Blij. binden in a.

label blij. daarmede is.

Belijdenis n. porten, uitge.

En een p. verder heb.

doen met e. der kerk.

getische opv. kerken heb.

sprekt) ool. zoelang t.

vamen zij. punt hee.

Het appo. Heilige Sch.

hier dus m. En nu ke.

dat de Syn.